

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 7. juli 2016
Sagsnummer: 2016-221

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat til rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016

1. Formandskabets arbejdsprogram for andet halvår
– *Præsentation*
KOM-dokumentet foreligger ikke *side 2*

2. Markedssituationen for landbrugsvarer
– *Orientering fra Kommissionen*
KOM-dokument foreligger ikke *side 4*

3. Forenkling af den fælles landbrugspolitik
– *Orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke *side 11*

4. Internationale handelsaftaler og –forhandlinger på landbrugsområdet
– *Orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke *side 17*

5. Forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EU) 2016/72 blandt andet for så vidt angår visse fiskerimuligheder for sild, tunge, pighaj og rejer
– *Tidlig forelæggelse*
KOM-dokument foreligger ikke *side 21*

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

den 18. juli 2016

1. Formandskabets arbejdsprogram for andet halvår i 2016 KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Det slovakiske formandskabs arbejdsprogram forventes at være fokuseret på at sikre fremdrift i allerede igangværende forhandlinger og sager. Hvad angår landbrug ventes to hovedemner at dominere formandskabet; forenkling af landbrugspolitikken samt en løbende håndtering af markedssituationen, særligt i forhold til mælkesektoren. På fødevarer og dyresundhed overtager det slovakiske formandskab de igangværende forhandlinger om økologiforslaget samt arbejdet med kloningsforslagene og forslaget om GMO fødevarer og foder. Der forventes eventuelt også en opfølgning på rådskonklusionerne om madspild. Kemi i fødevarer forventes også at blive et fokusområde, efter at Kommissionen har offentliggjort kriterier for hormonforstyrrende stoffer. På fiskeriområdet vil fokus være at sikre fremskridt i forhandlingerne om flerårige planer og tekniske bestemmelser. Herudover er hovedopgaven vedtagelse af fiskerimuligheder for 2017. Præsentationen af formandskabets arbejdsprogram forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller finansielle konsekvenser.

Baggrund

Slovakiet overtager den 1. juli 2016 formandskabet for Rådet. Slovakiet indgår i trio-formandskab med Nederlandene (første halvår 2016) og Malta (første halvår 2017).

Formandskabets arbejdsprogram forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016 med henblik på præsentation.

Formål og indhold

Fødevarer og dyresundhed

Det slovakiske formandskab forventes at ville prioritere den formelle vedtagelse af forslaget om offentlig kontrol, hvor der er opnået enighed om et kompromis i juni 2016.

Formandskabet vil endvidere fortsætte arbejdet med en række forslag, herunder vil der særligt være fokus på forhandlingerne om økologiforslaget. Formandskabet skal endvidere tage stilling til den videre håndtering af forslaget om GMO fødevarer og foder (Juncker forslaget) samt forslaget om forbud mod markedsføring af fødevarer fra klonede dyr og forslaget om forbud mod kloning af dyr med henblik på fødevareproduktion. Der forventes ligeledes en opfølgning på madspild og reformulering af fødevarer (herunder i forhold til salt, mættet fedt og kalorier), der var en prioritet under Nederlandenes formandskab. Kemi i fødevarer kan også forventes at være en prioritet, da Kommissionen har offentliggjort kriterier for hormonforstyrrende stoffer. Kommissionen forventes endvidere at orientere om arbejdet med etableringen af en dyrevelfærdsplatform.

Landbrug

Formandskabet forventes at lægge særlig vægt på markedssituationen for landbrugsvarer og opfølgning på blandt andet mælkepakken fra 2011. På rådsmødet (landbrug og fiskeri) i juli forventes Kommissionen at præsentere en ny hjælpepakke til landbrugssektoren, der formentligt primært vil være rettet mod mælkesektoren. Formandskabet vil endvidere have fokus på organiseringen af fødevareforsyningskæden, herunder hvordan primærproducenternes position kan styrkes. Kommissionens task force om landbrugsmarkederne forventes endvidere at fremlægge en rapport om landbrugsmarkederne i efteråret 2016.

Derudover vil formandskabet arbejde med forenkling og gennemførelse af landbrugsreformen – herunder grønning af den direkte støtte, hvor Kommissionen forventes at fremlægge en række forslag på rådsmødet i juli. Endelig forventes formandskabet også et forsat fokus på klima-smart landbrug på rådsmødet (landbrug og fiskeri) i november.

Kommissionen forventes løbende at orientere om udviklingen i forhandlingerne af frihandelsaftaler i løbet af formandskabet.

Drøftelserne om Kommissionens forslag til en ny gødningsforordning fortsætter under det slovakiske formandskab, der forventer eventuelt at kunne opnå opbakning til en generel indstilling på rådsmødet (konkurrenceevne) den 28. november 2016.

Fiskeri

På fiskeriområdet bliver hovedprioriteten for det slovakiske formandskab fastsættelsen af fiskerimuligheder for 2017. Der skal forhandles om fiskerimuligheder i Østersøen for 2017 på rådsmødet (landbrug og fiskeri) i oktober 2016, fiskerimuligheder for dybhavsarter for 2017-2018 i november 2016 og fiskerimuligheder i Sortehavet og resterende EU farvande herunder Nordsøen, Skagerrak og Kattegat samt internationale farvande på rådsmødet (landbrug og fiskeri) i december 2016. Endelig forventes der at være orienterende debatter om forhandlingerne med Norge og kyststatsforhandlinger på rådsmøderne (landbrug og fiskeri) i løbet af efteråret 2016.

Herudover vil formandskabet forsætte det generelle arbejde med gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik og udsmidtsforbuddet. Endvidere vil formandskabet fortsætte forhandlingerne om flerårige forvaltningsplaner - muligvis med en ny plan for Nordsøen, samt det nye forslag om tekniske regler. Forslaget om tekniske regler udgør en overordnet ramme for tekniske regler, hvorefter de mere specifikke tekniske regler kan fastsættes regionalt.

Det slovakiske formandskab vil desuden arbejde videre med en række nye og eksisterende fiskeripartnerskabsaftaler.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om formandskabsprogrammet.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Præsentationen af formandskabets program forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller finansielle konsekvenser. Regeringen vil tage konkret stilling til de enkelte forslags konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg, § 2-udvalget (landbrug), § 5-udvalget (fiskeri) og Den Nationale Komité for Landbrugsdyr, hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Dansk Erhverv bemærker i forhold til den nye økologiforordning, at det er essentielt med en forsat god økologikontrol i såvel Danmark som i EU, som understøtter troværdigheden for de økologiske produkter. Dansk Erhverv mener dog ikke, at der skal lægges unødige hindringer eller omkostninger i kontrollen, som kan betyde et mindre udbud af produkter. Derudover er det ifølge Dansk Erhverv også vigtigt, at kontrollen så vidt muligt altid foregår ved kilden, da man her får den mest effektive kontrol for pengene. Dansk Erhverv ser også gerne, at antallet af delegerede retsakter i en ny økologiforordning holdes på et absolut minimum.

For så vidt angår madspil, da støtter Dansk Erhverv aktivt bekæmpelse af madspild, og arbejder for at minimere madspildet yderligere. Det sker blandt andet via partnerskab for mindre madspild samt ved at understøtte medlemsvirksomheder. I forhold til FN's bæredygtigheds mål om at halvere mængden af madspil - det i detailleddet og hos forbrugerne i 2030 er det helt afgørende, at barrierer for mindre madspild fjernes, eksempelvis ved mindre bureaukrati ved donationer eller videredistribuering til foderstofvirksomheder. Endvidere er emballageudvikling og forbrugeroplysning også helt afgørende, da størstedelen af madspildet sker ude i husholdningerne. Dansk Erhverv finder, at det er vigtigt, at madspild fortsat bekæmpes ad frivillighedens vej, så alle aktører i værdikæden har størst mulig fleksibilitet, så virksomheder kan vælge de strategier og veje, som passer dem bedst.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at de løbende vil forholde sig til de konkrete forslag og fokusområder.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at Rådet vil tage præsentationen af formandskabsprogrammet til efterretning.

Regeringens generelle holdning

Regeringen vil tage formandskabets prioriteter til efterretning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Markedssituationen for landbrugsvarer

KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. juni 2016. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Markedssituationen for mælk og svinekød har været vanskelig gennem længere tid på grund af lave priser, der især følger af det fortsatte russiske importforbud mod landbrugsvarer fra EU og en generel ubalance mellem udbud og efterspørgsel. På den baggrund fremlagde Kommissionen på rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14. marts 2016 en række nye krisetiltag, herunder frivillig udbudsstyring i mælkesektoren. Sagen forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016 med henblik på orientering fra Kommissionen. Kommissionen forventes på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016 at præsentere en ny hjælpepakke særligt med fokus på mælkesektoren.

Baggrund

Den generelle markedssituation for landbrugsvarer forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016 med henblik på orientering fra Kommissionen.

Formål og indhold

EU's marked for særligt svinekød samt mælk har været vanskelig gennem længere tid. Det skyldes dels det russiske importforbud, der blev indført fra august 2014, dels generel ubalance mellem udbud og efterspørgsel, og hvad angår mælk også bortfaldet af EU's mælkevotesystem og aftagende kinesisk efterspørgsel. Den 29. juni 2016 har Rusland forlænget sit importforbud mod blandt andet en lang række fødevarer fra EU frem til 31. december 2017.

Hjælpetiltag fra foråret 2016

På rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14. marts 2016 oplyste Kommissionen, at der vil blive iværksat en række tiltag til afhjælpning af den nuværende markedssituation. Kommissionen har angivet, at der vil være tale om følgende tiltag:

- Frivillig udbudsstyring i mælkesektoren: Producentorganisationer, sammenslutninger af producentorganisationer, anerkendte brancheorganisationer og andelselskaber skal kunne indgå aftaler om at begrænse produktionen i op til 6 måneder – en periode der kan forlænges med yderligere 6

måneder. Beslutningen om at iværksætte dette tiltag tages af producentorganisationer, brancheorganisationer og andelsselskaber – ikke af medlemsstaterne. Kommissionens forordning herom trådte i kraft 12. april 2016.

- Finansiering af frivillig udbudsstyring: Der afsættes ikke EU-midler til støtte af mælkeproducenter, der deltager i den ovennævnte udbudsregulering. Kommissionen har oplyst, at det bliver muligt for medlemsstaterne at yde 15.000 € pr. producent i statsstøtte om året. Støtten skal notificeres og godkendes af Kommissionen, jf. TEUF, artikel 107 (3) (c). Lofterne for den såkaldte de-minimis-støtte ændres ikke. Kommissionen har oplyst, at statsstøtten på 15.000 € pr. producent pr. år både kan ydes til mælkesektoren, svinesektoren og frugt- og grøntsektoren. Støtten skal foruden udbudsregulering også kunne ydes til afhjælpning af finansielle problemer samt til ophør af produktion.
- Loft over mængder, der kan opkøbes til intervention til forud fastsat pris øges. De mængdemæssige begrænsninger for skummetmælkspulver (109.000 tons) og smør (50.000 tons) fordobles midlertidigt. Rådet har vedtaget forordning herom, der trådte i kraft 20. april 2016.
- Genåbning af privat oplagring af svinekød: Kommissionen påtænker at åbne en ny runde af støtte til privat oplagring af svinekød på et hensigtsmæssigt tidspunkt i forhold til de sæsonmæssige udsving i svineprisen.

Desuden vil Kommissionen øge den målrettede støtte til salg fremme af mejeriprodukter og svinekødsprodukter, ligesom samarbejdet med den Europæiske Investeringsbank intensiveres med henblik på udvikling af passende finansielle instrumenter. Herudover vil Kommissionen se nærmere på mulighederne for at yde eksportkreditter til landbrugsvarer på EU-niveau. Endvidere vil Kommissionen forlænge de eksisterende krisetiltag for frugt og grønt (som udløber sommeren 2016) og overveje eventuel forhøjelse af tilbagetrækningspriserne. Ydermere arbejder Kommissionen intensivt på en genåbning af eksport af visse svinekødsprodukter til Rusland. Disse produkter er ikke omfattet af det russiske importforbud mod EU, men udelukket på grund af veterinære restriktioner. Endelig vil Kommissionen fortsætte arbejdet med at åbne nye markeder for EU's landbrugseksport, oprette et markedsobservatorium for svinekød og oksekød samt fremrykke den planlagte evaluering af mælkepakken fra 2018 til 2016.

Krisepakke efterår 2015

Kommissionen iværksatte i oktober 2015 en særlig krisepakke til husdyrsektoren (navnlig mejerisektoren) på 500 millioner €, hvoraf der uddeles 420 millioner € som særlig støtte til husdyrproducenter i EU. Støtten uddeles som kuverter til de enkelte medlemsstater, hvor Danmarks andel er 11,1 millioner € svarende til 82,83 mio. kr. Fordelingen af midlerne til medlemsstaterne var baseret på mælkekvoterne frem til april 2015 sammenholdt med prisfald, tørke og eksport til Rusland. Den danske andel anvendes til direkte støtte til mælkeproducenter og til finansiering af danske kvæg-, svine-, fåre- og gedeproducenters dyrevelfærdsgebyr i 2016. Støtten blev udbetalt primo april 2016.

Kommissionens krisepakke indeholder også støtte til privat oplagring af ost, støtte til ét-årig oplagring af skummetmælkspulver samt støtte til privat oplagring af svinekød. Hertil kommer oprettelsen af en task force for landbrugsmarkedene, der har til formål at se på udfordringerne i forsyningskæden, herunder markedstransparens og adgang til finansielle instrumenter. Task forcen forventes at komme med sin afsluttende rapport i løbet af efteråret 2016, der kan indeholde anbefalinger om ændring af EU-lovgivning.

Markedssituationen for mælk og mejeriprodukter

Siden medio 2014 er der indtruffet betydelige prisfald på mælk og mejeriprodukter. Det skyldes et meget stort udbud af mælk på markedet, dårlig efterspørgsel på grund af det russiske importforbud, vigende efterspørgsel fra Kina samt ophøret af EU's mælkekvoter pr. 31. marts 2015.

I EU er mælkeindvejsningen steget betydeligt efter mælkekvoternes ophør 31. marts 2015. Således lå mælkeindvejsningen i 2015, 2,5 % over indvejsningen i 2014. Dette tal dækker over meget store stigninger i Irland (13 %) Belgien (6,5 %) og Nederlandene (6 %) og mere moderate stigninger i Danmark, Polen, Storbritannien og Tyskland (hver omkring 2 %). Indvejsningen i 2014 lå i øvrigt over de foregående år. Også globalt har der været en stigning i mælkeproduktionen (stigning på 1,2 % i USA i 2015 i forhold til 2014). Det øgede udbud er ikke fuldt ud blevet modsvaret af en tilsvarende øget efterspørgsel fra verdensmarkedet. I de

første fire måneder af 2016 har der været en produktionsstigning i EU på 5,6 % i forhold til samme periode af 2015. I april 2016 er stigningen dog kun på 1,7 % sammenlignet med april 2015.

Denne situation har medført store prisfald. Afregningsprisen til producenterne i EU var i maj 2016 på 26,6 eurocent/kg. Det er et fald på 14 % sammenlignet med februar 2015 og 33 % sammenlignet med januar 2014. De danske mælkeproducenter har også oplevet prisfald på dette niveau. Også for mejeriprodukter er priserne lave. På det seneste er der dog indtruffet prisstigninger især på smør og mælkepulver. I Danmark er afregningsprisen til producenterne løbende blevet justeret i takt med prisudviklingen i EU. Arlas pris til konventionelle producenter i blandt andet Danmark er i juni og juli 2016 på 1,86 kr./kg (uden diverse tillæg). Det er et fald på over 33 % i forhold til før det russiske importstop.

Siden starten af det russiske importforbud i august 2014 har der været iværksat ordninger med støtte til privat oplagring af henholdsvis skummetmælkspulver og smør, og for ganske nyligt er disse tiltag er blevet forlænget frem til udgangen af september 2016. Som supplement hertil er der i forbindelse med Kommissionens hjælpepakke fra efteråret 2015 desuden iværksat en ordning med støtte til privat oplagring af ost og en ordning med støtte til længerevarende, ét-årig oplagring af skummetmælkspulver. Ordningerne har ikke været anvendt i Danmark.

Endelig foretages der opkøb under ordningen for intervention af skummetmælkspulver. Der har ikke været interventionsopkøb i Danmark. På grund af stor anvendelse af intervention af skummetmælkspulver øgede Rådet i april 2016 den mængde, der kan opkøbes til intervention til fast pris fra 109.000 tons til 218.000 tons. Da den udvidede mængde hurtigt blev opbrugt, har Rådet i juni 2016 vedtaget en yderligere udvidelse til 350.000 tons skummetmælkspulver. Der har indtil vedtagelsen heraf været salg til intervention af skummetmælkspulver ved licitation (budrunder).

Markedssituationen for svinekød

Også svineködssektoren blev ramt af det russiske importforbud i august 2014. I forvejen havde der dog siden februar 2014 været et veterinært begrundet importforbud i Rusland mod svinekød fra EU på grund af afrikansk svinepest i Polen og Baltikum. Det politiske importforbud fra august 2014 omfatter ikke fedt, spæk og biprodukter, men det gør det veterinært begrundede importforbud. Det arbejdes derfor for at kunne genoptage eksporten fra EU til Rusland af disse produkter.

Ud over det russiske importforbud har markedssituationen for svinekød været præget af stort udbud i 2015. Antallet af slagtninger i EU steg således i 2015 med 3,3 % i forhold til 2014. Det er navnlig i Spanien (+ 6 %) og Nederlandene (+5 %), hvor der har været store stigninger i antal slagtede dyr. I Tyskland var stigningen kun på 1,3 %, og i Danmark var der et fald på 0,9 % (og en øget eksport af smågrise). Det bemærkes, at den stigende svinebestand i Spanien betyder, at Spanien nu har den højeste svinebestand i EU, hvilket hidtil har været Tyskland. Der forventes faldende produktion i 2016 i EU.

I uge 1 i 2016 var prisen på svinekød på EU-niveau på 128,45 €/100 kg. Det er et fald på 6,5 % i forhold til samme tid i 2015. Siden faldt prisen til 127,51 €/100 kg i uge 16 i 2016. I starten af sommeren er der sket en forbedring af markedssituationen og prisen på EU-niveau er steget til 152,52 €/100 kg i uge 24 i 2016. I det sidste halvår af 2014 faldt afregningspriserne på svin i Danmark med ca. 25 %. I 2015 lå den danske notering i starten af sommeren - hvor prisen normalt er højest - på 9,40 kr./kg. (til sammenligning var den i sommeren 2014 ca. 10,60 kr./kg.). Prisen faldt sidst i 2015 yderligere til 8,70 kr./kg. I løbet af juni 2016 er prisen steget til 10,40 kr./kg.

EU's eksport faldt 6 % i 2014 i forhold til 2013 på grund af bortfald af det vigtige russiske marked. Men i 2015 har det været muligt at øge eksporten navnlig til Kina. EU's eksport af svinekød i 2015 blev således 7,6 % højere end i 2014, men til lave priser. I januar-april 2016 er eksporten steget med 35 % i forhold til samme periode af 2015. Det er helt overvejende eksporten til Kina, der stiger. Eksporten til Kina er således steget 95 % i den nævnte periode.

Kommissionen indførte i marts 2015 og frem til udgangen af april 2015 støtte til privat oplagring af svinekød. Der blev oplagret i alt 65.000 tons. Heraf blev ca. 15.000 tons eller ca. 24 % indlagret i Danmark, der blev største bruger af ordningen. Som led i Kommissionens krisepakke fra efteråret 2015 blev der i perioden primo til ultimo januar 2016 på ny indført støtte til privat oplagring af svinekød. I forhold til ordningen i foråret 2015 blev støttesatsen øget, og fedt blev omfattet. Der blev i alt ansøgt om en samlet mængde på 89.841 tons. Danmark blev den tredjestørste bruger af ordningen med 11.676 tons eller 13 %.

Markedssituationen for frugt og grønt

Frugt og grøntsektoren havde en betydelig eksport til Rusland. Kommissionen indførte derfor efter indførelsen af det russiske importforbud i august 2014 en særlig støtte til frugt og grøntsektoren, som løbende er blevet forlænget senest indtil 30. juni 2016. Støtten består i tilbagekøb, undladt høst og grøn høst samt gratis uddeling. Støtten allokeres primært til de produkter og medlemsstater, der er særligt berørt af manglende eksport til Rusland. De almindelige regler under markedsordningen for frugt og grønt giver desuden producentorganisationerne i medlemsstaterne mulighed for at indføre kriseforanstaltninger, herunder tilbagestrækning i deres driftsprogrammer. Priseniveauet har generelt været svingende under krisen. På det seneste har der været en overforsyning af tomater med faldende priser til følge, mens situationen er mere stabil for andre produkter. Den danske frugt og grøntsektor har ikke været påvirket af krisen i videre omfang, og den særlige krisestøtte er ikke blevet anvendt i Danmark. Kommissionen har nu forlænget støtten. Det vil være til samme støtteniveau, men til væsentligt mindre mængder set i lyset af, at producenterne har haft tid til at tilpasse sig og finde nye markeder.

Kommissionen forventes på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016 at præsentere en ny hjælpepakke særligt med fokus på mælkesektoren.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen. Europa-Parlamentet har den 7. juli 2015 vedtaget en betænkning om udsigterne for EU's mejerisektor, herunder virkningen af mælkepakken (Nicholson-rapporten). Det påpeges blandt andet, at de værktøjer, der allerede er til rådighed i mælkesektoren, kan anvendes mere målrettet. Videre fremhæves det, at det eksisterende sikkerhedsnet ikke er tilstrækkeligt og ikke effektivt kan håndtere kommende udfordringer i mælkesektoren. Her nævnes blandt andet behovet for udbudsregulering. Udvalget finder videre medlemsstaternes implementering af mælkepakken fra 2010, der blandt andet giver medlemsstaterne mulighed for indførelse af obligatoriske kontrakter i mælkesektoren, skuffende og ønsker at styrke pakken yderligere, herunder med henblik på at styrke kontraktrelationer og fremme anerkendelsen af producentorganisationer. Rapporten har også fokus på, at Kommissionen skal være mere involveret i at åbne nye markeder og fjerne handelsbarrierer. Europa-Parlamentet ønsker ligeledes at hæve interventionsprisen på smør og skummetmælkspulver.

Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg har løbende drøftet markedssituationen, og der er generelt et ønske om yderligere markedstiltag fra udvalgets side.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Kommissionen har ikke fremlagt konkrete forslag, men det må forventes, at iværksættelsen af de forskellige initiativer vil have konsekvenser for EU-budgettet, men det vil antageligvis være i form af omprioriteringer inden for landbrugsbudgettet. Der forventes ikke statsfinansielle, lovgivningsmæssige eller administrative konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug), hvor der er modtaget følgende høringssvar:

Landbrug & Fødevarer bemærker, at for så vidt angår markedssituationen for svinekød er priserne steget i maj 2016 og juni 2016 og den aktuelle notering i uge 27 er 10,40 kr/kg. Normalt ses en sæsonmæssig bedring af priserne på denne årstid, men stigningen har været lidt højere end forventet, hvilket skyldes en markant stigning i den kinesiske efterspørgsel samt en mere stabil EU-produktion. De kommende måneder vil vise om der er tale om en mere langsigtet forbedring af priserne. Der er i branchen et stort prismæssigt efterslæb grundet de seneste års meget lave priser, så der skal en længere periode med bedre priser til, før man kan tale om at krisen er forbi.

Nettoeffekten af den seneste private oplagring har været positiv. Branchen vurderer, at da ordningen trådte i kraft i januar 2016 bevirkede det stabile priser i januar 2016, februar 2016 og marts 2016, hvor der normalt ville have været yderligere prisfald. Udlagringen af den samlede EU-mængde på 90.000 tons har ikke haft en tilsvarende negativ effekt, hvilket betyder at sektoren har haft stor glæde af ordningen, og at den prismæssigt var timet helt perfekt. Branchen er meget tilfreds med, at fedt og spæk var inkluderet, som blev den tredje mest ansøgte produktkategori i EU. Fremadrettet ser Landbrug & Fødevarer gerne, at visse spiselige bi-produkter (hele/halve hoveder) også omfattes af ordningen.

Landbrug & Fødevarer anfører, at i forhold til den helt usædvanligt svære situation, som mejerierhvervet står overfor, er det fortsat Landbrug & Fødevarers generelle holdning, at den langsigtede løsning på krisen er at sikre en øget afsætning gennem markedsåbninger og fortsat forbedring af konkurrenceevnen. Det må dog forventes, at der på det kommende ministerrådsmøde sandsynligvis vil være fokus på tiltag, der hjælper landmænd og som samtidig bidrager til at begrænse udbuddet. I den udstrækning, det er nødvendigt, vil Landbrug & Fødevarer pege på en frivillig EU-finansieret ophørsordning. En sådan ordning vil give mulighed for værdigt at hjælpe nødlidende mælkeproducenter ud af erhvervet. Landbrug & Fødevarer anfører i forhold til svinekød, at noteringen de sidste fire uger er steget fra 8,70 kr./kg til 10,00 kr./kg i dag. Stigningen er drevet af det gode grillvejr, god efterspørgsel i Kina og en produktion i EU, som er rimelig stabil.

Landbrug & Fødevarer fremfører overordnet om markedsinstrumenter, at privat oplagring er et relevant værktøj i værktøjskassen til at imødegå markedsudsving, samt at en højere interventionspris på mejeriprodukter vil lægge en effektiv bund i markedet. Landbrug & Fødevarer støtter ikke anvendelse af eksportrestitutions.

EU skal understøtte medlemslandenes arbejde på at få skabt markedsadgang. I de tilfælde hvor EU har opnået en frihandelsaftale, er det helt centralt, at der sker en hurtig implementering af alle aspekter, herunder SPS-området. Indsatsen for at skabe yderligere markedsadgang skal være baseret på en fleksibel tilgang samt den faglige kompetence og kapacitet, der er til rådighed. Landbrug & Fødevarer bakker op om en step-by-step tilgang, hvor de enkelte medlemslandes manøvre muligheder opretholdes og understøttes af Kommissionen. Landbrug & Fødevarer er bekymrede for, at et ren "single entity" tilgang kan skabe forsinkelser samt problemer for EU's samlede eksportinteresser, såfremt der måtte opstå problemer i enkelte geografiske områder i EU, hvilket Ruslands-problemet er det seneste eksempel på. "Single entity" tilgang er ydermere behæftet med meget store risici, da eksempelvis en enkelt mislykket inspektion i et enkelt medlemsland kan stoppe for den samlede EU-eksport fra den pågældende sektor.

På toldområdet mener Landbrug & Fødevarer, at det ligeledes er helt centralt, at der opnås samme toldnedsættelser, som EU's konkurrenter får i tilsvarende frihandelsaftaler. Ifølge Landbrug & Fødevarer er der alt for mange eksempler på, at dette ikke er tilfældet. For eksempel har USA og Canada opnået markant bedre toldnedsættelser til Mexico, Colombia, Peru m.v. for en række landbrugsprodukter. Landbrug & Fødevarer mener desuden, at en fælles EU eksportkredit ordning inden for WTO rammerne er en fornuftig idé.

I forhold til mejeribrug er Landbrug & Fødevarer enige i, at markedssituationen er vanskelig for mælkesektoren. Grundlæggende er det Landbrug & Fødevarers opfattelse, at mejerisektoren er og fortsat skal være styret af markedet. Det er ligeledes vigtigt, at den fælles landbrugspolitik ikke re-nationaliseres, da dette vil give incitament til en usund og ulige konkurrence blandt EU's medlemslande, om hvem der kan bruge flest penge på landbruget. Dette efterlader Kommissionen med et begrænset sæt værktøjer til at håndtere

den nuværende særdeles vanskelige situation, men det understreger samtidig behovet for en hurtig og koordineret EU indsats. Ifølge Landbrug & Fødevarer er det derfor afgørende, at EU's markedsrelaterede værktøjer anvendes effektivt, og at de justeres til at kunne understøtte bedring i markedet. Landbrug & Fødevarer ser i den forbindelse gerne:

- Støtte til alle initiativer, der kan hjælpe til at åbne eksportmarkedet og sikre handelsstrømme.
- Højere interventionspris for rettidigt at lægge en effektiv bund i markedet.
- Ophævelse af superafgiften, alternativt 1 års udsættelse af superafgiftsbetalingen i 2016 for kvoteår 2014/2015 for at lette likviditetspresset på de danske mælkeproducenter.
- Kommissionen bør hurtigt implementere de resterende elementer af den seneste krisepakke. Det er ikke acceptabelt at de afsatte midler til uddeling af mælk som fødevarerhjælp ikke er blevet brugt endnu.
- Desuden bør Kommissionen hurtigst muligt se på muligheder for at bruge den Europæiske Investeringsbank til finansiering af projekter i mælkesektoren som for eksempel stalde til fremme af dyrevelfærd.
- Mejeribruget er åben overfor at se på nye eksportkreditværktøjer.

Mejeribruget afviser enhver form for EU-finansierede eller obligatoriske udbudsregulerende forslag, der vil bringe "mælkekvoteerne ind af bagdøren". Landbrug & Fødevarer lægger desuden vægt på, at der ikke indføres instrumenter til regulering af den private sektor (kontrakter, producentorganisationer m.v.), der strider imod andelsselskabernes karakter og vedtægter.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til mejeri, at Kommissionen har foreslået at tillade frivillig udbudsregulering i henhold til markedsordningens artikel 222, som kan anvendes i tilfælde af svær ubalance i markedet. En tilladelse er nødvendig, idet konkurrencereglerne normalt forbyder samordnet praksis omkring for eksempel udbud og priser. Ordningen skal omfatte anerkendte producentorganisationer, sammenslutninger af disse og anerkendte interprofessionelle organisationer samt kooperativer. Ordningen vil i første omgang kun gælde i 6 måneder, men kan forlænges med yderligere 6 måneder. Kommissionen har tilkendegivet, at den frivillige mulighed kan finansieres via den målrettede støtte, som medlemsstaterne fik tildelt i september sidste år eller via nationale midler. Dansk Mejerbrug er principielt modstander af nye udbudsregulerende forslag, der vil bringe "mælkekvoteerne ind af bagdøren". Om end der er tale om et frivilligt tiltag som ikke er EU-finansieret, så er der principielt tale om et skridt i den forkerte retning. Med hensyn til regulering af mælkeudbuddet, for derigennem at skabe en højere mælkepris, er det desuden fra flere sider blevet understreget, at dette ikke vil have nogen effekt på mælke markedet, idet EU er en del af verdensmarkedet som bestemmes af globale forhold. I forhold til svinekød mener Landbrug & Fødevarer, at i den nuværende markedssituation er privat oplagring sæsonmæssigt ikke hensigtsmæssigt, men kan blive det senere i år, hvis situationen ikke forbedres. Sæsonmæssigt er privat oplagring mest relevant omkring jul.

Landbrug & Fødevarer støtter, at rammerne for at etablere en fælles europæisk eksportkreditordning grundigt undersøges. En fælles europæisk eksportkreditordning skal sikre den nødvendige risikovillighed til forsikring af eksport til tredjelande. De fleste nye markeder for europæisk eksport inden for landbrugs- og fødevarersektoren er nye vækstmarkeder i Asien, Afrika og Sydamerika, hvor risici ved handel er større, og derfor er behovet for eksportkreditter tillige større. Fordelen ved en fælles europæisk eksportkreditordning skal være en større risikovillighed, lavere præmier/gebyrer end de nationale ordninger samt at skabe ens konkurrencevilkår for europæiske eksportører. Inspiration kan trækkes fra USA's eksportkreditordning (Ex-Im-Bank).

Dyreværns Organisationernes Samarbejdsorganisation (DOSO) fremhæver, at industriproduktion af dyr foregår i produktionssystemer, der efter eksisterende forretningsmodeller kræver, at antallet af dyr holdes konstant eller stigende. Modellen kompromitterer dyrenes velfærd samtidig med, at producentens mulighed for at tilpasse produktionen til markedet vanskeliggøres. Landbrugspolitikken kan enten skæres til efter uhensigtsmæssige forhold og cementerer dem eller ændre uheldige tendenser og vaner. Med optimal dyrevelfærd afværger en række utilsigtede negative effekter af husdyrbrug.

Markedssituationen kræver ifølge DOSO produktion af færre – ikke flere – af de enheder, der sælges med tab. EU-støtte og national støtte til landbruget skal efter DOSO's mening primært støtte ændring af de

produktionsmetoder og forretningsmodeller, der har skabt problemerne. DOSO mener, at EU's krisepakke til husdyrsektoren skal anvendes til omlægning af husdyrbrug til produktionsformer med fokus på velfærd for det enkelte dyr. Midlerne fra hjælpepakken bør ikke anvendes til produktion af flere dyr. At tilføre et allerede mættet marked flere enheder – som ikke kan sælges med fortjeneste - må betegnes som en forfejlet strategi, der ikke skal støttes af offentlige midler.

Dansk Gartneri bemærker, at problemerne nu er størst i Polen og Belgien omkring æbler/pærer. Dette afspejles også i de kriseforanstaltninger, som Kommissionen arbejder med for perioden 2016-17.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En lang række medlemsstater har fremsat anmodning om en yderligere hjælpepakke til landbrugssektoren, hvor der særligt ønskes fokus på mælkesektoren og til dels svinekødssektoren samt frugt- og grøntsektoren. Disse medlemsstater ønsker generelt mulighed for EU-støtte til frivillige ordninger med henblik på at begrænse blandt andet mælkeproduktionen, idet flere medlemsstater også ønsker svinekødssektoren omfattet. Enkelte medlemsstater ønsker obligatorisk udbudsstyring i mælkesektoren, hvilket flere medlemsstater er imod. Enkelte medlemsstater er skeptiske overfor EU-støtte til begrænsning af mælkeproduktionen. En gruppe medlemsstater ønsker endvidere yderligere målrettet direkte støtte til mælke- og svinekødsproducenter. Flere medlemsstater ønsker støtte til privat oplagring af svinekød, mens andre medlemsstater ikke ønsker yderligere støtte henset til den positive markedssituation. En lang række medlemsstater ønsker mulighed for yderligere national statsstøtte gennem en forhøjelse af lofterne for såkaldt de minimis-støtte til landbrug, mens enkelte medlemsstater er imod. Flere medlemsstater ønsker yderligere oprindelsesmærkning, mens andre medlemsstater er imod.

Kommissionen tilkendegav på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 27.-28. juni 2016, at Kommissionen forventede at præsentere endnu en hjælpepakke til landbrugssektoren på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016 med særlig fokus på begrænsning af mælkeproduktionen. Dette kan eventuelt dække over EU-finansiering af midlertidig udbudsstyring. Hvorvidt EU-støtte til ophør inkluderes vides ikke.

På Det Europæiske Råds møde den 17. marts 2016 noterede stats- og regeringscheferne sig den alvorlige situation for landmændene navnlig i mælke- og svinesektoren og opfordrede Kommissionen til hurtigt at følge op på drøftelserne på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14. marts 2016.

På sit møde den 28. juni 2016 erindrede Det Europæiske Råd om sine konklusioner fra mødet i marts 2016 og anmoder Kommissionen om hurtigt at indføre alle nødvendige støtteinstrumenter, herunder, hvor det er hensigtsmæssigt, finansiel støtte som hjælp til producenterne og opfordrer alle aktører i forsyningskæden til at bistå med at forbedre markedssituationen.

Regeringens generelle holdning

Regeringen anerkender den vanskelige markedssituation for særligt mælk, og regeringen lægger vægt på, at der er tale om en europæisk udfordring, og at der skal findes løsninger i form af fælles europæiske tiltag. Samtidig lægger regeringen vægt på, at markedsorienteringen af EU's landbrugspolitik fastholdes og anerkender de markedsunderstøttende tiltag som værende en del heraf. På den baggrund støtter regeringen den midlertidige forhøjelse af lofterne for interventionsopkøb af mejeriprodukter.

Regeringen arbejder for markedsrettet velbegrundet brug af markedsinstrumenter, der skal være balancerede i forhold til de påvirkede sektorer, idet man ikke kan støtte brug af eksportrestitutioner. Regeringen støtter ikke indførelsen af obligatoriske instrumenter til udbudsstyring, herunder af mælkeproduktionen efter mælkekvoternes ophør. Regeringen arbejder for, at såfremt der indføres nye EU-støtteordninger, så skal disse generelt udformes hensigtsmæssigt, og således at de kan finde anvendelse i Danmark. Endvidere støtter regeringen ikke udvidet adgang til national statsstøtte.

Regeringen arbejder aktivt for, at der på EU-niveau arbejdes målrettet for at åbne nye markeder og afhjælpe tekniske handelshindringer.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at EU-initiativer så vidt muligt finansieres via omprioriteringer inden for EU's landbrugsbudget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. juni 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 27.-28. juni 2016, jf. samlenotat oversendt den 7. juni 2016.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 13. maj 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17. maj 2016, jf. samlenotat oversendt den 4. maj 2016.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. april 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 11. april 2016, jf. samlenotat oversendt den 31. marts 2016.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. marts 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14. marts 2016, jf. samlenotat oversendt den 25. februar 2016.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 6. november 2015 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 16. november 2015, jf. samlenotat oversendt den 29. oktober 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. oktober 2015 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.-23. oktober 2015, jf. samlenotat oversendt den 1. oktober 2015.

Der er oversendt orienterende notat til Folketingets Europaudvalg den 22. september 2015 om Kommissionens hjælpepakke til de europæiske landmænd.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 4. september 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 7. september 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. august 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg ved skriftlig forelæggelse den 9. juli 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13. juli 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. juli 2015.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

3. Forenkling af den fælles landbrugspolitik KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. juni 2016. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen gennemførte i foråret 2016 en offentlig høring om gennemførelsen af de grønne krav i forhold til den direkte støtte. Formandskabet har lagt op til en udveksling af synspunkter om forenklingsforslag vedrørende de grønne krav på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016.

Baggrund

Kommissionen forventes på det kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016 at ville drøfte en forenklingsspakke vedrørende de grønne krav i forhold til den direkte støtte, som ventes vedtaget inden 2017.

Sagen forventes på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016 med henblik på orientering og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Forenkling af den fælles landbrugspolitik er en del af Kommissionens arbejdsprogram for 2015. Derudover er forenkling af landbrugspolitikken en hovedprioritet i Kommissionsformandens første hyrdebrev til landbrugskommissæren, hvoraf fremgår, at der skal være særlig opmærksomhed på nærhedsprincippet, fleksibilitet og forenkling i forbindelse med gennemførelse af landbrugsreformen. Endvidere fremgår det, at landbrugskommissæren inden for de første 12 måneder skal genoverveje forenklingsmulighederne i forhold til direkte støtte, og her særligt grønning, landdistriktsudvikling, kvalitetspolitikken samt ordningen for frugt og grøntsager. Forenkling af landbrugspolitikken er også et element i Kommissionens arbejdsprogram for 2016.

Landbrugskommissæren inviterede i december 2014 medlemsstaterne til at komme med bidrag til forenkling. Samtidig bad man også Europa-Parlamentet samt interessenter om bidrag til konkrete forenklingsforslag. Dette resulterede i over 800 siders forenklingsforslag.

Kommissionen har formuleret tre principper for forenklingsovelsen:

- Politiske beslutninger fra 2013-reformen ændres ikke. Forenklingsforslag skal fokusere på de elementer, som kan ændres inden for rammerne af den nuværende politiske ramme.
- Forenklingsforslag skal ikke føre til en svækkelse af forsvarlig økonomisk forvaltning eller til en stigning i fejl i udbetaling af landbrugsudgifter; og
- Der bør gives prioritet til de områder, hvor landmænd og andre tilskudsmodtagere er mest berørt, og hvor de fleste ville nyde godt af en reduktion af den administrative byrde.

Fokus for Kommissionen er i udgangspunktet forenkling for den enkelte landmand.

Kommissionen har igangsat en intern gennemgang af hele lovgivningen på landbrugsområdet med henblik på at identificere de områder, som kan forenkles og overlades til medlemsstaterne i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

I forhold til direkte støtte er der med landbrugsreformen indført en række nye elementer, som støttemodtagerne skal overholde og medlemsstaterne administrere fra 2015. Især de grønne krav er administrativt en stor byrde for administrationen og landbrugssektoren. Kommissionen har fremsat enkelte forenklingsforslag i løbet af 2015 og 2016. Disse har dog hovedsageligt haft karakter af tekniske småjusteringer samt lukning af huller i regelsættet, og har ikke omfattet ændringer i de grundlæggende basisforordninger, men alene i den afledte lovgivning og vejledningsdokumenter.

Kommissionen har som ændring af gennemførelsesbestemmelser i foråret 2016 foreslået et forenklet og generelt mere lempeligt sanktionssystem ved arealafvigelse (dog undtaget grønning) samt en såkaldt "gult kort" ordning, hvor landmanden ved mindre overtrædelser i forhold til direkte støtte får halveret sanktionen, og gjort den anden halvdel af sanktionen "betinget". Landmanden vil blive sanktioneret med den betingede sanktion, hvis landmanden året efter igen overanmelder det støtteberettigede areal. Kommissionen har stillet krav om 100 % opfølgende kontrol i det efterfølgende år, således at alle landbrugere, som får en betinget sanktion, skal genkontrolleres det efterfølgende år.

Kommissionens har på basis af det første års gennemførelse af reformen evalueret gennemførelsen af de grønne krav med fokus på kravet om, at landmanden skal udlægge 5 % af omdriftsarealet som miljøfokusområder. I denne evaluering indgår høringssvar fra en offentlig høring fra primo marts 2016 om de grønne krav, hvor der er indkommet omkring 3000 bidrag. Det fremgår af analysen, at hovedparten af landbrugsarealerne i EU er omfattet af de grønne krav, mens kun ca. 1/3 af de europæiske landbrugere er omfattet. Det vurderes endvidere, at indførelsen af de grønne krav ikke har haft mærkbare konsekvenser for EU's landbrugsproduktion eller væsentlig påvirkning af rammevilkårene blandt de europæiske landbrugere. Analysen påpeger svagheder ved første års gennemførelse, eksempelvis har landbrugere udlagt flest arealer med kvælstoffikserende afgrøder, brak og efterafgrøder under de såkaldte miljøfokusområder, mens arealer som landskabelementer og randzoner ikke har været brugt i samme omfang. Hvad angår sidstnævnte arealer anfører Kommissionen, at de har den bedste effekt i forhold til biodiversiteten.

Kommissionen forventes at præsentere forenklingsforslag om de grønne krav eventuelt i begyndelsen af juli 2016.

Kommissionen skal endvidere fremlægge en evalueringsrapport af miljøfokusområder i marts 2017 med henblik på at vurdere, om procentsatsen på 5 % skal øges og eventuelt stille forslag herom. Kommissionen skal desuden forelægge en første rapport om de første resultater vedrørende virkningerne af den nuværende fælles landbrugspolitik for Europa-Parlamentet og Rådet senest den 31. december 2018.

I relation til den fælles markedsordning er fokus på forenkling af det omfattende regelsæt på området i forbindelse med tilpasning til Lissabon-traktaten. Kommissionen vil i første halvår 2016 gennemføre en række forenklingstiltag om offentlig intervention, privat oplagring, licenser, medlemsstaternes indberetninger til Kommissionen samt frugt og grønt. Det forventes, at der i løbet af 2016 vil komme forenklingstiltag vedrørende toldkontingenter. Derimod har Kommissionen standset forenkling af handelsnormerne efter pres fra en række medlemsstater.

På landdistriktsområdet forventes fokus blandt andet at være på mere fleksible støttemuligheder, reglerne for kontrol og sanktioner i forbindelse med krydsoverensstemmelse, samt på mulighederne for anvendelsen af risikobaseret kontrol. Kommissionen har i foråret 2016 gjort det med gennemførelsesbestemmelser til landbrugsreformen indførte ”plakatkrav” for arealordninger under landdistriktspolitikken frivilligt for medlemsstaterne.

EU’s fælles landbrugspolitik er blevet identificeret som et prioriteret område for drøftelse under REFIT-plattformen, et nyt organ oprettet med henblik på at forenkle EU-lovgivningen. REFIT-plattformen består af to dele: én med eksperter fra medlemsstaterne og den anden af industriens og civilsamfundets aktører. Plattformen skal i slutningen af juni 2016 drøfte forenklingssideer for den fælles landbrugspolitik.

Rådet (landbrug og fiskeri) drøftede under det lettiske formandskab foråret 2015 forenkling på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. marts 2015. Rådet vedtog på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11. maj 2015 rådskonklusioner om forenkling af landbrugspolitikken, hvor fokus var at få Kommissionen til at gennemføre de forenklingstiltag, som hastede mest, og som kan opnås via tilpasninger i vejledingsdokumenter og afledt lovgivning. Rådskonklusionerne indeholder en række anbefalinger til prioriteter til forenkling samt overordnede forenklingsprincipper.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

Europa-Parlamentet har generelt kun i mindre grad interesseret sig for forenklingdagsordenen. Europa-Parlamentet har ikke officielt fremsendt bidrag til Kommissions forenklingsproces, men forskellige medlemmer af Europa-Parlamentet har sendt egne bidrag.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Sagen har i sig selv har ikke statsfinansielle, administrative, lovgivningsmæssige eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. En eventuel kommende forenkling af landbrugspolitikken vil kunne få positive statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), hvor der er modtaget følgende høringsvar:

Landbrug & Fødevarer bemærker, at Kommissionen den 27. juni 2016 offentliggjorde en rapport, der evaluerede det første år med de grønne krav. Det er denne rapport, som vil danne grundlag for de konkrete forenklingsforslag, der vil komme til de grønne krav, og som skal drøftes ved rådsmødet den 18. juli 2016. Landbrug & Fødevarer er endnu ikke bekendt med udformningen af de konkrete forslag. Imidlertid kan gennemlæsning af Kommissionens rapport give en vis bekymring for, om Kommissionen reelt vil levere noget på forenklingdagsordenen, som vil være direkte til gavn for danske og europæiske landmænd. Landbrug & Fødevarer mener derfor, det er vigtigt, at der lægges vægt på, at Kommissionens udspil giver reel forenkling, der kan mærkes helt ude hos den enkelte landmand. Landbrug & Fødevarer bemærker i øvrigt, at rapporten konkluderer, at det kan påvirke konkurrencevilkårene negativt i medlemslande, hvor det ikke er muligt at anvende de tre mest anvendte typer af miljøfokusområder: brak, efterafgrøder/græsudlæg og kvælstoffikserende afgrøder. På den baggrund mener Landbrug & Fødevarer, at der er endnu et argument for at tillade flere typer miljøfokusområder i Danmark, herunder ikke mindst kvælstoffikserende afgrøder.

Landbrug & Fødevarer anfører, at Kommissionen i forbindelse med implementeringen af landbrugsreformen løbende kommer med svar på spørgsmål og afklaringer, som kan vende op og ned på den administration, som medlemsstaterne har planlagt. Det betyder, at der i sidste ende er en risiko for, at landmænd kan komme alvorligt i klemme, såfremt grundlaget for at søge støtte og leve op til de grønne krav justeres løbende.

Landbrug & Fødevarer mener, at dette er dybt problematisk og det er yderst kritisk for landmændenes retssikkerhed. Derfor vil Landbrug & Fødevarer opfordre til, at der arbejdes for, at Kommissionen indvilger i at se lempeligt på det første implementeringsår, og at de løbende afklaringer fra Kommissionen ikke længere kan få effekt fra indeværende år, men skal indarbejdes fra 2016.

Landbrug & Fødevarer mener, at der er et stort behov for at forenkle den fælles landbrugspolitik. Det er ifølge organisationen af meget stor vigtighed, at der skabes en reel forenkling for landmanden, og at der arbejdes på at få forenklingsforslag igennem, som kan have effekt allerede på kort sigt.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det er af høj prioritet, at få forenklet reglerne omkring de nye grønne krav. De vigtigste forenklingsforslag er set med Landbrug & Fødevarers øjne følgende:

- *Efterafgrøder*: Her ønsker Landbrug & Fødevarer at hæve omregningsfaktoren fra 0,3 til 0,7 samt afskaffe kravet om at efterafgrøder, der anvendes til miljøfokusområder, skal etableres i blandinger.
- *Krav om etablering af flere afgrøder*: Landbrug & Fødevarer mener, at alle bedrifter, der er under gennemsnitsstørrelsen i det enkelte medlemsland skal undtages for kravet om etablering af flere afgrøder
- *Sanktionssystemet for grønne krav*: Her påpeger Landbrug & Fødevarer behovet for at skabe mere proportionalitet i sanktionssystemet. Det kan ifølge foreningen blandt andet ske ved at reducere omregningsfaktoren ved beregningen af reduktionen fra en faktor 10 til en faktor 4.

Landbrug og Fødevarer bemærker, at i tillæg til de tidligere fremsendte bemærkninger er Landbrug & Fødevarer bekymrede for fremdriften i forenklingsprocessen på EU-plan. De justeringer, der foreløbig er på vej vedrørende delegerede retsakter og implementerende retsakter vedrørende den direkte støtte og grønne krav har mest karakter af præciseringer og justeringer, der får en betydning af administrativ karakter. For Landbrug & Fødevarer er det vigtigt, at der for alvor bliver sat gang i forenklingsprocessen. Der skal i den forbindelse især være fokus på reelle forenklinger, der vil få betydning for landmændene, samt at forenklingstiltagene får effekt allerede fra nu af.

Økologisk Landsforening ser et stort behov for at forenkle den fælles landbrugspolitik. I den nuværende implementering af den fælles landbrugspolitik er det blevet en ulempe for de økologiske landmænd, at de er "green by definition" bortset fra, at det er en officiel anerkendelse af det økologiske landbrug.

Modellen med at opstille grønningskrav som forudsætning for at modtage fuld grundbetaling er unødigt kompliceret og fungerer ikke efter hensigten. Økologisk Landsforening mener, at der kunne tilvejebringes en betydelig forenkling for hele landbruget ved at flytte de 30 % af den direkte støtte, der er betinget af

overholdelse af de grønne krav, over i landdistriktssøjlen. Det vil forenkle samspillet til de øvrige natur- og miljøordninger i landdistriktspolitikken samt relationen til økologi. Samtidig vil medlemsstaterne slippe for at forholde sig til dobbeltkompensation. Økologisk Landsforening anfører endvidere, at på den længere bane, så bør produktionsstøtte afløses af tiltag, der har karakter af offentlige goder.

Økologisk Landsforening pointerer, at det nuværende regelsæt er et incitament for at lægge marker sammen og sløjfe hegn og markskel samt dræne fugtige pletter væk, da det vil øge det støtteberettigede areal. På den måde lægger den nuværende grundbetaling ifølge Økologisk Landsforening meget stor pres på naturen i landbrugslandskabet. Presset kan efter Økologisk Landsforenings opfattelse afbødes ved at udbetale grundbetalingsbeløbet og det økologiske arealtilskud til det samlede matrikulerede areal tilknyttet den enkelte bedrift med undtagelse af bygninger, gårdspladser, private haver og tilsvarende. Et sådant system vil ifølge Økologisk Landsforening være lettere for landmændene at håndtere, og det vil reducere eller måske fjerne behovet for miljøfokusområder. Støttesatsen reduceres så den samlede udbetaling i Danmark ikke øges derved.

Økologisk Landsforening henviser til, at økologisk landbrug er udpeget som værende "green by definition". Økologisk Landsforening mener derfor, at forslaget om at udbetale grundbetaling og Økologisk Arealtilskud til det samlede matrikulerede areal men til en lavere sats som minimum bør kunne introduceres til økologiske landmænd. Når økologiske landmænd er "green by definition" antages det, at de i forvejen har mindst 5 % miljøfokusområder. Miljøfokusområder er støtteberettigede, Økologisk Landsforening mener derfor, det forekommer indlysende at lade dette komme det økologiske landbrug til gode i en forenklingssøvelse.

Økologisk Landsforening påpeger, at der kan opnås støtte til etablering af skovlandbrug også kaldet "agroforestry" igennem landdistriktsprogrammet. Økologisk Landsforening mener i stedet, at al skovlandbrug bør være berettiget til grundbetaling, da netop tabet af den direkte støtte gør det for dyrt at etablere skovlandbrug. Indtil skovlandbrug kan opnå grundbetaling og økologisk arealtilskud, så bør der være mulighed for, at give grundbetaling og økologisk arealtilskud til arealer med udegående dyr, hvor der er etableret lavskov med et reduceret trætal. Økologisk Landsforening påpeger endvidere, at det vil være en stor forenkling og en fordel for natur, biodiversitet, klima og dyrevelfærd, hvis det fremgår direkte, at græsarealer til landbrugsdyr må være beplantet med træer og buske uden begrænsningen på 100 træer pr. hektar og uden indvirkning på støtteprocenten. Der er ifølge Økologisk Landsforening oplagte fordele ved at have en beplantning med træer og buske på arealer med græssende husdyr. Det giver naturligt læ og skygge, det yder et væsentligt bidrag til opsamling af næringsstoffer, det har en gunstig klimaeffekt, og det er ganske enkelt en naturlig del af et udeareal til dyr som grise og høns, der oprindeligt er skovdyr.

Økologisk Landsforening bemærker, at flerårige miljøordninger bør kunne forlænges med nye etårige aftaler. Det vil kunne fastholde flere arealer i miljøordninger, idet landmænd kan være tilbageholdende overfor at forlænge ordningerne, hvis det indebærer, at de er bundet i en ny femårig periode.

Økologisk Landsforening efterspørger mere fleksibilitet i forhold arealanvendelsen på arealer, der er omfattet af femårige tilsagn. Foreningen anfører, at eksempelvis periodevise oversvømmelser, skovrejsning, etablering af søer, etc. afspejler den dynamik, der er på arealer, der indgår i et landbrug. Denne dynamik bør ifølge Økologisk Landsforening tillades under forudsætning af, at tilsagnshaver undlader at hjemtage støtte til det areal, der ikke aktuelt lever op til tilsagnsforpligtelsen.

Økologisk Landsforening påpeger det u hensigtsmæssige, i at økonomiske konsekvenser af overtrædelse af krydsoverensstemmelsesregler i husdyrproduktionen afhænger af støttearealets størrelse og ikke af husdyrproduktionens størrelse. Dette kan ifølge Økologisk Landsforening ændres ved at indbygge en korrelation mellem husdyrholdets størrelse og den økonomiske sanktion.

Økologisk Landsforening foreslår, at kravene til øremærker ændres, så dyr, der ikke malkes og dermed håndteres hver dag først skal have isat tabte øremærker i forbindelse med, at de skal håndteres. Dyr, der

græsser naturarealer, har ifølge Økologisk Landsforening større risiko for at tabe deres øremærker, fordi de hænger fast i krat, og det kan være vanskeligt for landmanden at kontrollere.

Dyreværns Organisationernes Samarbejdsorganisation (DOSO) mener, at landbrugserhvervet har udviklet sig til at udgøre en betydelig etisk, klima- og miljømæssig og sundhedsmæssig samfundsbelastning. DOSO henstiller derfor, at hensynet til dyrs velfærd, klima, miljø og menneskers sundhed inddrages i principperne for forenklingsovelsen. DOSO mener, at forenkling af den fælles landbrugspolitik skal tage udgangspunkt i forretningsmodeller, der støtter etisk, økonomisk, miljø- og klimamæssigt og folkesundhedsmæssigt bæredygtige landbrug.

DOSO mener, at det konventionelle landbrugs forretningsmodeller er uegnede som udgangspunkt for udvikling/forenkling af en fælles landbrugspolitik blandt andet fordi;

- Forretningsmodellerne fordrer store koncentrationer af dyr, som gøres syge i de produktionssystemer, der uløseligt hænger sammen med forretningsmodellerne.
- Koncentrationen og det store antal af dyr medfører betydelige dyrevelfærdsmæssige problemer, skader på klima, miljø og menneskers sundhed.
- Forretningsmodellerne fordrer anvendelse af skadelige mængder af miljø- og sundhedsskadelige stoffer inden for både husdyrproduktion og planteavl.
- Forretningsmodellerne hindrer udvikling af økonomisk bæredygtige landbrug.

Efter DOSO's opfattelse skal offentlig støtte gives til de dele af erhvervet, som aktivt og målrettet udvikler, lægger om til eller har lagt om til grønne og dyrevenlige produktionsformer.

DOSO mener, at forenklingsovelsen skal resultere i, at al støtte til de dele af erhvervet, som fortsat anvender produktionsmetoder, der truer dyr, miljø, klima og menneskers sundhed, udfases hurtigt.

Ifølge DOSO skaber grønne politiske udmeldinger som efterfølges af støtte til skadelige produktionsmetoder usikkerhed om lovgivernes seriøsitet og reducerer landbrugets respekt for love og regler. DOSO mener, at politiske udmeldinger om grønt og dyrevenligt landbrug skal følges op af en målrettet fælles landbrugspolitik, der opfordrer til og støtter udvikling af bæredygtige europæiske landbrug.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionen gav på rådsmøderne (landbrug og fiskeri) henholdsvis den 16. november 2015 og den 17. maj 2016 en status for Kommissionens arbejde med forenkling af landbrugspolitikken. Der er en positiv holdning til forenkling af den fælles landbrugspolitik fra alle medlemsstater, og der efterspørges især forenkling af reglerne for gennemførelse og kontrol af de grønne krav til den direkte støtte. Et flertal af medlemsstaterne ønsker kun justeringer i den afledte lovgivning, da man vægter stabilitet for erhvervet højest.

Regeringens generelle holdning

Regeringen arbejder for reel forenkling for landbrugerne og administrationen igennem ændringer i såvel de grundlæggende basisforordninger som i den afledte lovgivning. Fra regeringens side er der fokus på proportionalitet mellem kontrolkravene og den reelle risiko for EU-budgettet. Regeringen arbejder særligt for at få indført mere enkle regler for gennemførelse og kontrol af de grønne krav til den direkte støtte.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. juni 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 27.-28. juni 2016, jf. samlenotat oversendt den 7. juni 2016.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 13. maj 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17. maj 2016, jf. samlenotat oversendt den 4. maj 2016.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 6. november 2015 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 16. november 2015, jf. samlenotat oversendt den 29. oktober 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. maj 2015 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 11. maj 2015, jf. samlenotat oversendt den 30. april 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2014 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 16. marts 2015, jf. samlenotat oversendt den 26. februar 2015.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

4. **Internationale handelsaftaler og –forhandlinger på landbrugsområdet KOM-dokument foreligger ikke**

*Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. februar 2016.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Kommissionen forventes på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016 at orientere om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og –forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet.

Baggrund

Det forventes, at Kommissionen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016 vil orientere om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og –forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2016 med henblik på orientering og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Igangværende frihandelsforhandlinger

Der er blevet afviklet 13 forhandlingsrunder mellem EU og USA siden lancering af frihandelsforhandlingerne i marginen af G8-topmødet i Nordirland i juni 2013. Næste runde finder sted 11.-15. juli 2015 i Bruxelles. Forhandlingernes mere tekniske fase er nu ved at være overstået, og der er sket betydelig fremskridt på det tekniske niveau. Der har endvidere været forhandlinger om en række udkast til kapitler i en endelig frihandelsaftale. Generelt er forhandlingerne blevet accelereret i 2016 med henblik på forhåbentligt at kunne nå til enighed om en aftale inden årets udgang, men parterne står dog fortsat over for betydelige politiske udeståender, inden en aftale kan falde på plads.

Forhandlingerne mellem EU og Japan startede i april 2013, og der har foreløbig været gennemført 16 forhandlingsrunder. Seneste runde fandt sted i april 2016 i Tokyo. Danmark er et af de få EU-lande, som kontinuerligt opretholder et handelsoverskud over for Japan, og for hvem en ambitiøs frihandelsaftale har et entydigt positivt økonomisk perspektiv. Navnlig landbrugs- og fødevarerhvervet samt lægemiddelindustrien har meget stærke interesser i en åbning af det japanske marked. Det er forhåbningen, at forhandlingerne om en omfattende EU-Japan frihandelsaftale kan gå ind i en afgørende fase i 2. halvår 2016.

Den 5. oktober 2015 opnåede USA, Japan og 10 andre lande i Stillehavsregionen (Canada, Australien, Malaysia, Mexico, Peru, Vietnam, Chile, Brunei, Singapore og New Zealand) enighed om handelsaftalen Trans-Pacific Partnership (TPP). Aftalen dækker ca. 40 % af den samlede globale økonomi og omfatter et marked med 800 mio. indbyggere. Den er den største af sin art i to årtier og indeholder 30 kapitler med reduktioner af handelsbarrierer på en række områder, herunder landbrug. For det danske landbrugserhverv er det særlig åbningerne af det japanske marked for svinekød fra parterne i TPP'en, der kan få stor betydning. Her gives betydelige indrømmelser, hvilket vil give operatører fra blandt andet USA og Canada fordele i forhold til blandt andet operatører fra EU. TPP'en skal ratificeres i de deltagende lande, inden den træder i kraft.

Efter længere tids stilstand i forhandlingerne mellem EU og Mercosur (Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay) har parterne den 11. maj 2016 udvekslet tolttilbud. Spørgsmålet om liberalisering af handelen med landbrugsvarer vil være et helt centralt element i forhandlingerne. Første reelle forhandlingsrunde vil finde sted i oktober 2016.

EU og Filippinerne besluttede i slutningen af 2015 at igangsætte bilaterale forhandlinger om en frihandelsaftale. Forhandlingerne vil basere sig på mandatet for forhandlingerne mellem EU og ASEAN, som også EU's netop velafsluttede frihandelsforhandlinger med Vietnam tog udgangspunkt i.

Ambitionen er en tilsvarende ambitiøs og omfattende aftale. Første forhandlingsrunde fandt sted i maj 2016. Filippinerne er blandt de største aftagere af landbrugsprodukter fra EU, så en frihandelsaftale vil potentielt være til fordel for EU's landbrugssektor. Rådet ventes snart at give grønt lys for, at Kommissionen åbner forhandlinger med Indonesien om en frihandelsaftale, som ligeledes potentielt vil indebære fordele for landbrugssektoren i EU. Forhandlingerne ventes indledt dette efterår.

Færdigforhandlede frihandelsaftaler

Den første frihandelsaftale i den nye generation af EU's frihandelsaftaler blev indgået med Sydkorea. Aftalen trådte midlertidigt i kraft i juli 2011 og er desuden EU's første handelsaftale med et asiatisk land. Aftalen er den mest ambitiøse, EU nogensinde har forhandlet sig frem til. Den indebærer en afvikling af næsten alle importafgifter i løbet af en 5-årig overgangsperiode frem til 1. juli 2016 og skaber væsentlige nye muligheder for blandt andet markedsadgang for tjenesteydelser og investeringer.

Der blev den 26. september 2014 indgået en aftale om hovedelementerne i en frihandelsaftale mellem EU og Canada. Aftale indebærer en omfattende afvikling af toldsætter i såvel EU som Canada. På EU's side er der tale om en afvikling af 99,2 % af alle toldlinjer ved aftalens fulde indfasning. Den tilsvarende toldafvikling på canadisk side omfatter 98,8 % af alle toldlinjer. Aftalen medfører blandt andet øget markedsadgang for canadisk okse- og svinekød i EU, mens EU omvendt opnår en bedre markedsadgang i Canada for blandt andet mejeriprodukter. Relateret til dette accepterer Canada fremadrettet at yde beskyttelse af et bredt udsnit af EU's prioriterede geografiske indikationer på fødevareområdet. Der er efterfølgende opnået enighed mellem EU og Canada om reciprocitet i håndteringen af henholdsvis EU's ostekvoter på det canadiske marked og Canadas kødkvoter på det europæiske marked, således at begge kvoter administreres efter et licensbaseret system. Det forventes, at aftalen vil kunne undertegnes i 2. halvår af 2016.

En regional frihandelsaftale mellem EU og ASEAN¹-landene blev igangsat i 2007, men mangel på fremskridt gjorde, at man besluttede i første omgang at søge handelsliberalisering gennem bilaterale forhandlinger med de enkelte ASEAN-lande. Ambitionen er, at de bilaterale frihandelsaftaler på sigt kan udgøre byggesten til en egentlig EU-ASEAN frihandelsaftale. EU og Singapore afsluttede i december 2012 de politiske forhandlinger om en frihandelsaftale, der behandles ved EU-Domstolen pga. uenighed om kompetencefordelingen mellem EU og medlemsstaterne. Der er desuden iværksat yderligere forhandlinger om et kapitel om investeringsbeskyttelse. Aftalen er banebrydende for grøn teknologi, idet den forenkler reglerne for handel og investeringer i grøn teknologi og fremmer grønne udbud. EU og Vietnam afsluttede i december 2015 forhandlingerne om en omfattende frihandels- og investeringsaftale. Aftalen fjerner blandt andet tolden på stort set alle varer, herunder landbrugsvarer. Samtidig åbnes det vietnamesiske marked for europæiske serviceudbydere på en række områder. Aftalen skal sikre ens spilleregler for europæiske og vietnamesiske virksomheder, sikring af intellektuel ejendomsret, fremme og beskyttelse af investeringer samt etablering af en tvistbilæggelsesmekanisme. Endelig indeholder aftalen bestemmelser, der skal sikre forsvarlige sociale og miljømæssige standarder.

I 2013 undertegnede EU en ambitiøs og omfattende frihandelsaftale med Peru og Colombia. Aftalen medfører først og fremmest en eliminering af langt de fleste toldtariffer, samt forpligtelser vedrørende reduktion af tekniske barrierer og beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder mv. Aftalen er åben for

¹ Brunei, Cambodja, Indonesien, Laos, Malaysia, Myanmar/Burma, Filippinerne, Singapore, Thailand og Vietnam.

deltagelse af andre Andean-lande². Ecuador har i juli 2014 tilsluttet sig aftalen, mens der fortsat er kontakt mellem EU og Bolivia med henblik på eventuel boliviansk tilslutning til aftalen.

EU og Ukraine afsluttede i december 2011 forhandlingerne om en frihandelsaftale, der er trådt midlertidigt i kraft den 1. januar 2016. EU forhandlede i juli 2013 frihandelsaftaler på plads med Moldova, Armenien og Georgien. Armeniens præsident meldte dog efterfølgende ud, at landet vil tilslutte sig den eurasiske toldunion (anført af Rusland), hvilket fra EU's side betragtes som uforeneligt med en frihandelsaftale mellem EU og Armenien. Aftalerne med Moldova og Georgien har været i midlertidig anvendelse siden 1. september 2014 og trådte fuldt ud i kraft den 1. juli 2016.

Endvidere forhandles om økonomiske partnerskabsaftaler (EPA'er), som også har et udviklingsmæssigt sigte, med forskellige grupperinger af AVS-lande (udviklingslande i Afrika, Vestindien og Stillehavet). Her har EU på det senest færdigforhandlet aftaler med henholdsvis en række vestafrikanske lande, herunder Nigeria, SADC (South African Development Community), herunder Sydafrika, samt EAC (East African Community – Burundi, Kenya, Rwanda, Tanzania og Uganda). Den 10. juni 2016 underskrev EU aftalen med SADC. Hertil kommer, at der i samme region tidligere er indgået aftaler med Comorerne, Madagaskar, Mauritius, Seychellerne og Zimbabwe. I Centralafrika er der indtil videre indgået aftale med Cameroun. Herudover er EPA'er med AVS-lande i Caribien (CARIFORUM) og Stillehavet (PACIFIC) allerede iværksat.

WTO-forhandlingerne

WTO's 10. ministerkonference i Nairobi sluttede den 19. december 2015 med, at alle 162 WTO-medlemmer vedtog den såkaldte Nairobi-pakke med tilhørende ministererklæring. Pakkens mest substantielle element er den aftale, der blev indgået om at nedbringe/udfase forskellige former for støtte til eksport af landbrugsprodukter. For EU's vedkommende indebærer det, at man fremover ikke kan yde eksportrestitutioner. Bruges af disse er i forbindelse med den seneste reform af den fælles landbrugspolitik indskrænket betydeligt og kan kun bruges i krisesituationer. Udover udfasningen af eksportrestitutioner, blev der lagt begrænsninger på brugen af eksportkreditter, statsejede eksportvirksomheder og udviklingsstøtte i form af fødevarerhjelpe. Det sidste går især på den praksis, at landbrugsvarer stilles til rådighed for myndigheder og organisationer i tredjelande, der så kan videresælge varerne. Denne form for tilbagevendende tilstrømning af fødevarer kan give vanskeligheder i forhold til at opbygge og udvikle lokale og regionale landbrugssektorer.

Den kommercielle del af landbrugsaftalen er af mindre betydning, men den mere overordnede politiske betydning af aftalen er imidlertid af stor betydning. Den har understreget WTO's legitimitet og relevans. Samtidig åbner ministererklæringen op for, at WTO kan begynde at arbejde med nye emner.

Finansieringsmekanisme og tillægsprotokol om fisk og fiskevarer med Norge og Island

Efter flere års forhandlinger har EU og de tre EØS-EFTA-lande (Island, Norge og Liechtenstein) i maj 2016 underskrevet aftale om en ny EØS-finansieringsmekanisme, der kan betegnes som de tre EØS-EFTA-landes betaling for at få adgang til det indre marked. Parallelt med, men i princippet uafhængigt af forhandlingerne om finansieringsmekanismen, har EU indgået aftale med henholdsvis Norge og Island om tillægsprotokoller vedrørende markedsadgang for fisk og fiskevarer. Protokollerne med Norge og Island sikrer vigtige råvareforsyninger til den danske forarbejdningsindustri.

Øget liberalisering af handlen med landbrugsvarer (artikel 19-forhandlinger)

Kommissionen har påbegyndt forhandlinger med Norge om en øget liberalisering af landbrugsområdet under artikel 19 i EØS-aftalen. Fra dansk side er der blevet arbejdet aktivt på at sikre varetagelse af danske interesser i forhandlingerne, herunder særligt en tilbagetrækning af den tidligere norske regerings toldforhøjelser på ost, kød og hortensia. Tredje møde mellem Kommissionen og Norge om artikel 19-forhandlingerne fandt sted i starten af april 2016.

² Peru, Colombia, Ecuador og Bolivia.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres, men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 godkende frihandelsaftaler.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet. Det vurderes, at åbningen af nye markeder og indgåelsen af nye handelsaftaler generelt vil have positive erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske effekter.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer støtter generelt EU's offensive handelspolitik, hvor der er fokus på indgåelse af frihandelsaftaler med strategisk vigtige markeder. Fokus på eksport er – ifølge Landbrug & Fødevarer – afgørende for at sikre vækst og beskæftigelse i Danmark og i Europa.

Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at den konstruktive dialog med USA inden for rammerne af TTIP-forhandlingerne fortsættes. Dialogen må ske på grundlag af videnskabelige standarder og en forståelse for de forskellige reguleringstilgange i henholdsvis EU og USA.

Landbrug & Fødevarer ser fortsat et stort potentiale i en ambitiøs frihandelsaftale mellem EU og Japan. Potentialet knytter sig ikke mindst til en bedre markedsadgang for svinekød. Det er ifølge Landbrug & Fødevarer centralt, at EU's markedsadgang for svinekød ikke bliver ringere end den markedsadgang, USA måtte forhandle igennem med Japan som del af TPP-forhandlingerne. Den danske mejerisektor ser også et potentiale ved bedre markedsadgang til Japan, dette blandt andet grundet den demografiske udvikling i den japanske mejerisektor og en stigende efterspørgsel på mejeriprodukter i landet.

Landbrug & Fødevarer ser det desuden som en meget vigtig fællesopgave, at der bliver skabt markedsadgang til lande i Sydamerika, herunder de lande som EU har indgået frihandelsaftaler med (Chile, Peru, Columbia og de centralamerikanske lande). Landbrug & Fødevarer finder det meget vigtigt, at eksempelvis Brasilien viser reel handlingsvilje, når det handler om at få adgang til det brasilianske marked. Brasilien har en markant eksport til EU af fjerkræ- og oksekød, ca. 450.000 tons fjerkrækød og 150.000 tons oksekød årligt, hvorimod EU ikke har nogen adgang af nævneværdig karakter til Brasilien. Særligt har mejerisektoren - under forudsætning af at handelshindringerne løses - offensive interesser på markedet. Endelig fremhæver Landbrug & Fødevarer, at enhver fremgang i EU's forhandlinger med MERCOSUR, bør betinges af reel fremgang i EU's adgang til det brasilianske marked.

Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at den konstruktive dialog med USA inden for rammerne af TTIP-forhandlingerne fortsættes. Dialogen må ske på grundlag af videnskabelige standarder af de forskellige reguleringstilgange i henholdsvis EU og USA. Herunder påpeges fra dansk fjerkræsektors side, at der i forhandlingerne bør tages særligt hensyn til EU's forsigtighedsprincip og følsomme sektorer, hvor EU allerede har givet væsentlige importindrømmelser i WTO eller som er særligt økonomisk konkurrenceudsatte på grund af forskellige lovbestemte produktionsmetoder. Landbrug & Fødevarer ser fortsat et stort potentiale i en ambitiøs frihandelsaftale mellem EU og Japan. Potentialet knytter sig ikke mindst til en bedre markedsadgang for svinekød, fjerkræ og mejeri. Det er ifølge Landbrug & Fødevarer centralt, at EU's markedsadgang ikke bliver ringere end den markedsadgang, USA måtte forhandle igennem med Japan som del af TPP-forhandlingerne. Generelt bør enhver frihandelsaftale indgået af EU med tredjelande være omfattet af en "single pocket"-tilgang i WTO-regi, der sikrer, at EU's handelsindrømmelser i form af nye eller større importtarifkvoter indgår med fuld effekt i fremtidige WTO-forhandlinger om yderligere liberalisering af den globale handel. Ydermere finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt at arbejdet med

frihandelsforhandlinger i Sydøstasien, både i forhold til ASEAN-blokken som helhed og de bilaterale bevægelser mod forhandlinger med Indonesien og Filippinerne, prioriteres, da der her findes et stort yderligere potentiale for blandt andet dansk mejeriekspport. Slutteligt finder Landbrug & Fødevarer, at den kommende genforhandling af EU-Mexico frihandelsaftalen er en vigtig mulighed for blandt andet dansk mejerierhverv for at sikre bedre markedsadgang til højprioritetsmarked.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at den nyligt indgåede TPP-aftale mellem USA, Japan, Canada, Australien, Malaysia, Mexico, Peru, Vietnam, Brunei, Chile, Singapore og New Zealand lægger pres på EU for at indgå flere bilaterale handelsaftaler. Særlig vigtig er handelsaftalen med Japan. Det ser ud til, at USA har fået en rigtig god aftale om markedsadgang til Japan. Det er helt essentielt, at EU som minimum får samme markedsadgang som USA på kødområdet, da vi ellers står til at miste store markedsandele.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) henstiller til, at dyrevelfærd indføres som et kardinalpunkt i samtlige internationale handelsaftaler således, at EU (de enkelte medlemsstater) har frihed til at fravælge import af animalske produkter, der ikke mindst lever op til EU's egne regler for dyrevelfærd. DOSO mener, at internationale handelsaftaler skal modvirke handel med og i særdeleshed transport af levende dyr til fordel for handel med kroppe og forarbejdede produkter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke kendskab til andre landes holdninger.

Regeringens generelle holdning

Fra dansk side vil man tage Kommissionens orientering til efterretning, idet omfattende og ambitiøse frihandelsaftaler generelt er i Danmarks interesse som et vigtigt skridt på vejen til at opnå adgang til en række store markeder med deraf følgende forøgede eksportmuligheder og vækst i Danmark.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. februar 2016 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 15. februar 2016, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. februar 2016.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 6. november 2015 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 16. november 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 29. oktober 2015.

Der blev oversendt samlenotat til Folketingets Europaudvalg den 1. oktober 2015 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 22.- 23. oktober 2015.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2015 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. marts 2015, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 26. februar 2015.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

5. Forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EU) 2016/72 blandt andet for så vidt angår visse fiskerimuligheder for sild, tunge, pighaj og rejer **KOM-dokument foreligger ikke**

Nyt notat.

Resumé

Formålet med forslaget er blandt andet en revision af fiskerimulighederne for rejer i Skagerrak for 2016 i lyset af den biologiske rådgivning og en fælles løsning med Norge. Forslaget forventes desuden at fastsætte fiskerimuligheder for sild i farvande vest for Skotland og vest for Irland samt for tunge i Det Irske hav med henblik på dataindsamling samt en bifangstkvote for pighaj.

Baggrund

Kommissionen forventes at fremlægge forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EU) 2016/72 blandt andet for så vidt angår visse fiskerimuligheder for sild, tunge og pighaj i visse farvande.

Forslaget forventes fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

Rådet (landbrug og fiskeri) opnåede i december 2015 politisk enighed om Rådets forordning (EU)2016/72 med fastsættelse af fiskerimuligheder for 2016 i EU-farvande og for EU-fartøjer i visse andre farvande og for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande.

Forslaget, der tilpasser forordningen om fiskerimuligheder for 2016, forventes at indeholde flere elementer, herunder fastsættelse af fiskerimuligheder for rejer, sild, tunge og pighaj:

Dybvandsrejer i Skagerrak

I marts 2016 offentliggjorde Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) ny rådgivning for rejer i Skagerrak med en reduktion af TAC'en³ i 2016. Anbefalingen lød på en reduktion på 36 % i forhold til rådgivningen fra oktober 2015, hvilket var en reduktion på 21,3 % i forhold til den fastsatte TAC for 2016. Efter forhandlinger mellem EU og Norge fandt man en fælles løsning med en reduktion på 10 %, idet EU fandt, at det var vigtigt at finde en fælles løsning. Det forventes, at forslaget implementerer denne aftale.

Det skal endvidere bemærkes, at Norge har forhøjet sit mindstemål for rejer fra 6 cm til 7 cm. Det kan potentielt indebære realtidslukninger i hele Skagerrak, herunder af områder, hvor der fiskes rejer under 7 cm, der sagtens kan omsættes. I EU er der ikke mindstemål for dybvandsrejer.

Sild i farvande vest for Skotland og vest for Irland

Den samlede fangstmængde for sild i hvert af de to forvaltningsområder beliggende vest for Skotland (område VIa(S), VIIb og VIIc) og vest for Irland (område Vb, VIb og VIa N) - blev sat til 0 tons i forordning (EU)2016/72 om fiskerimuligheder for 2016. Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) har 29. april 2016 fremlagt en revideret rådgivning, der fastholder, at der er tale om to adskilte bestande, og giver basis for et lille fiskeri med henblik på dataindsamling.

Tunge i Det Irske Hav

Der er en bifangstkvote for tunge i Det irske Hav (område VIIa) på 40 tons. Kommissionens forslag vil eventuelt indeholde en fodnote hertil, hvorefter man tillader et begrænset direkte fiskeri med henblik på dataindsamling, idet Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) har konkluderet, at der er behov for yderligere videnskabelige undersøgelser.

Tun

Forslaget vil eventuelt indeholde forslag om at give mulighed for øget kapacitet på et akvakulturanlæg for tun i portugisisk farvand.

Pighaj

Forslaget forventes at indeholde forslag om fastsættelse af en bifangstkvote for pighaj. Storbritannien har finansieret forskningsprojekter for at samle information om biologi, adfærdsmønstre og niveau for bifangst og overlevelse for udsnid af pighaj. Forslaget har til formål at afprøve forvaltning af pighaj bredt i EU's farvande efter forsigtighedsprincippet. Fastsættelse af bifangstkvote skal blandt andet suppleres af tiltag for at undgå bifangst og yderligere rapporteringsforpligtelser.

³ TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder.

Havbars

Forslaget vil eventuelt indeholde reviderede bestemmelser om uundgåelig bifangst af havbars.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af EU's fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Fastsættelse af TAC og kvoter har begrænsede erhvervsøkonomiske konsekvenser for danske fiskere, særligt for så vidt angår rejer i Skagerrak. Fiskerimulighedernes størrelse har selvsagt også afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 5-udvalget (fiskeri), hvor der er indkommet følgende høringssvar:

Danmarks Fiskeriforening Producentorganisation (DFPO) forholder sig principielt kritisk til den aftale mellem EU og Norge, som blev indgået den 18. maj 2016, om en reduktion af TAC for dybvandsrejer i Skagerrak for indeværende år med 10 procent. Reduktionen sker ikke, fordi bestanden har fået det dårligere siden kvotefastlæggelsen tilbage i november måned 2015, men alene fordi ICES efter et såkaldt benchmark af rådgivningen i januar måned har skiftet beregningsmodel for rådgivningen. DFPO finder ikke, at der for nuværende er behov for denne justering og forstår ikke, at ICES kan placere et benchmark umiddelbart efter, at kvotefastsættelsen for 2016 har fundet sted. Det er endvidere DFPO's opfattelse, at størrelsen af reduktionen i TAC'en blev kædet sammen med, at Norge fik ryddet op i de tekniske regler for fiskeriet i norsk farvand. Denne oprydning udestår fortsat – og EU bør ikke gennemføre kvotereduktionen før denne oprydning, herunder reduktion af mindstemålet til 6 cm igen, har fundet sted.

Dertil bemærker DFPO, at uundgåelige bifangster af pighaj er et stort problem i dansk fiskeri i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat. DFPO er derfor positive over for, at der fastlægges bifangstkvoter til håndtering af de uundgåelige bifangster i de tre farvande. Det er dog vigtigt, at kvoterne i udgangspunktet ikke fastlægges på et for lavt niveau, idet erfaringen viser, at en for lav kvote vil skabe usikkerhed om de faktiske fangster og discard og derved data for niveauet af uundgåelige bifangster af pighaj.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke kendskab til andre medlemsstaters holdninger.

Regeringens generelle holdning

Regeringen forholder sig generelt positivt over for forslaget. Regeringen støtter en reduktion af fiskerimuligheder for rejer i Skagerrak i overensstemmelse med den fælles løsning mellem EU og Norge, da det er en fælles bestand af rejer i Skagerrak. Regeringen arbejder fremadrettet for, at Norge tilbagefører sit mindstemål for rejer fra 7 til 6 cm eller alternativt ophæver mindstemålet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.